

Észre nem vételek

1

Wittgenstein olvasása előtt

Kertész Imrénék

*Olvasok egy filozófust,
azt kéne észrevennem, amit
gondolkodás közben ő észre-
vett, aztán az észről áttette
a nyelvre, ráadásul a fordító még
egy másik nyelvre is továbbtette,
egy közbeiktatott ész, amire rátették
és levették azt a kis észrevételt.
Én már nem látok semmit.
Olvasószemüveget veszek elő
és olvasok.*

8

Kavicsok és kövek

*„Minden reggel mindig újra át kell hatolni a kavicsör-
meléken, hogy az eleven, meleg csírához elérjünk.”
Ludwig Wittgenstein: Észrevételek, 1929. Kertész Imre fordítása*

*Negyvenévesen vékony kavicsrétegbe
ütközik az ember, mikor reggel felébred.
Alatta csírázó magok.
Ötvenévesen ez már apró kőzúzalék,
igaz, néhány zöld hajtás is kilátszik
a kő alól.
Hatvanévesen nagyobb kövekkel
van tele az éjszaka is, rossz aludni,
még felébredni is jobb, fejfel
nekiütődni a fizikai létezés
lehetetlenségének, mint egy kórakásnak,
rágcsálni a mérgező növények
pár kénsárga csíráját, melyek most
a jövőt jelentik.*

„...csak a művész képes úgy ábrázolni az egyes embert,
 hogy műalkotásként lássuk...”

L. W., 1930. K. I. fordítása

*A művészet hatása,
 hogy mindent művészetnek látunk.
 Amíg tart egy vers, egy zene
 vagy egy film bennem
 az olvasás, hallgatás vagy
 nézés után, addig a mű
 szemüvegén át látom
 a világot. Kicsit másnak,
 kicsit összefüggőbbnek,
 kicsit érthetőbbnek,
 kicsit titokzatosabbnak.*

*És ha egy darabig nem
 felejték el így nézni,
 akkor a titkot is sikerülhet
 megfejteni, sejtem a módját,
 követem az összefüggéseket,
 melyek kivezetnek a pillanatból,
 mint két kontinens között
 a tenger alatti telefonkábel.
 Aki a kábel végein van, magán
 kívülről senkit sem ért; én, aki
 sehol se vagyok, mindent.*

*De a hatás végül elenyész,
 mint pára a fürdőben,
 ha bekapcsolják a szellőzőt,
 a két beszélgető felébe-
 harmadába megérti egymást,
 én meg félrevezetve nézek
 szét magam körül, mindent
 félreérték, mindent félreverték,
 bár nem minden harang alkalmas
 erre, félrevisz az egész, egész
 másfelé a fél, felejték,
 félek, fulladok, felhozom
 a múltat, mindent lefékezek,
 fekete szemüveg egykori*

*magamtól. Ugyanaz, ami nemrég
vagy nagyon rég már bevált.
Hogyan kell nézni vele?
Felidézhetetlen.*

N A G Y D Á N I E L

Vers, amiben nem fogunk szavakat találni a szerelemre

*Egy híres észt tudós szerint
a szerelem egyszerű
biokémiai folyamatok összessége,
hogy a nagy sötétben valahol, délelőtt
vagy délután, az teljesen mindegy,
néhány molekula versenylóvakat
megszégyenítő gyorsasággal előtűnik,
és összekoccan más jó kedélyű
molekulával, és kész a szerelem,
máris ott lesz valaki, aki simán melléd áll,
ha egy délután nem jönnél ki jól
az Újpesti Lepkémúzeum megszeppent lakóival.
Nem semmi, igaz?*

*Már az is teljesen ledöbbsent,
hogy valaki főállásban, gondolom,
az embert próbáló, 9-től 17 óráig tartó
munkarendet követve magyarázatot keres
a megmagyarázhatatlanra. Akkor szerinte
Rimbaud és Verlaine esetében is csak
néhány molekula karambolozott?
Vagy ott van Tom Cruise és Katie Holmes.
Szenvedélyes szerelmük
türelmetlen molekulák habókos
ütközésének az eredménye volt?
Nem hinném.*